

IV. MISIUNEA BISERICII ASTĂZI

PREOTIE ȘI DUH MISIONAR

DARCO-ANTONIO PELICI

Voi sunteți lumina lumii... Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

(Matei 5, 14-16)

Punctul de plecare al oricărei reflecții asupra „duhului misionar” nu poate fi altul decât însăși viața Sfintei Treimi. Misiunea își are originea în „trimiterea” Fiului de către Tatăl în lume, prin lucrarea Duhului Sfânt. Astfel, preoția sacramentală nu este o instituție autonomă, ci o participare la singura și unica Preoție a lui Iisus Hristos, „Arhiereul bunătaților viitoare” (Evrei 9, 11).

Preotul nu slujește în nume propriu, ci ca un „iconom al tainelor lui Dumnezeu” (1 Corinteni 4, 1). Această iconomie nu se limitează la spațiul liturgic, ci se revarsă în mod necesar spre exterior. Biserica Ortodoxă, în esența ei, este o comunitate euharistică aflată într-o continuă mișcare de ieșire spre lume¹. Dacă Sfânta Liturghie este „inima” Bisericii, misiunea este „respirația” ei.

O greșală frecventă în teologia post-scolastică a fost reducerea preoției la un simplu „ritualism”, în care preotul este văzut doar ca un săvârșitor de taine. Însă, viziunea patristică ne arată că preotul este, în primul rând, un păstor și un învățător. Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază că preoția este „cea mai mare dovadă de dragoste față de Hristos”², iar această dragoste nu poate fi statică.

Duhul misionar este cel care transformă parohia dintr-o simplă unitate administrativă într-o „celulă de viață” care iradiază lumină. Preotul este chemat să fie un martor (martyrs) al Învierii într-o lume marcată de suferință și moarte.

¹ Pr. Prof. Ion Bria, *Destinul Ortodoxiei*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1989, p. 45.

² Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre Preoție*, Traducere de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Sophia, București, 2004, Cartea a II-a, p. 78.

În acest sens, preoția și misiunea sunt fețele aceleiași monede: preotul aduce lumea la Dumnezeu prin rugăciune și taine, dar Îl aduce și pe Dumnezeu lumii prin cuvânt și faptă filantropică³.

În contextul secularizării actuale, duhul misionar nu mai reprezintă doar o opțiune pastorală, ci o condiție a supraviețuirii spirituale. Conceptul de „Liturghie după Liturghie”⁴ devine coloana vertebrală a acestei lucrări. Aceasta presupune că jertfa euharistică trebuie prelungită în jertfa slujirii aproapelui, în mărturisirea adevărului de credință în spațiul public și în catehizarea constantă a poporului lui Dumnezeu.

Misiunea preotului astăzi nu se mai desfășoară doar în „Ierusalimul” parohiei sale, ci și în „Samaria” indiferenței religioase și până la „marginile pământului” reprezentate de mediul digital și de noile periferii existențiale⁵.

Misiunea Bisericii nu este o simplă activitate administrativă sau propagandistică, ci reprezintă însăși viața Trupului lui Hristos în mișcare, o prelungire a Cincizecimii în istorie. Fundamentul oricărei acțiuni misionare se află în mandatul mântuitorului Iisus Hristos: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28, 19). În acest context, preoția și duhul misionar sunt inseparabile; preotul nu este doar un săvârșitor de ritualuri, ci un „iconom al tainelor lui Dumnezeu” (1 Corinteni 4, 1) chemat să aprindă focul credinței în inimile oamenilor.

Contextul istoric și moștenirea „tăcerii” În spațiul românesc, înțelegerea misiunii a suferit mutații profunde din cauza contextului politic recent. În perioada regimului comunist, Ortodoxiei românești nu i s-a îngăduit să se manifeste plenar în afara lăcașurilor de cult. Această „Biserică a tăcerii” a fost silită să își restrângă posibilitățile de manifestare socială, fapt ce a dus la o anumită atrofiere a simțului misionar în rândul masei credincioșilor. Această atitudine de repliere defensivă a determinat, în mod firesc, o lipsă de implicare a laicilor în promovarea dreptei credințe, vizibilă uneori chiar și în zilele noastre⁶. Redescoperirea conceptului de misiune astăzi nu este doar o necesitate administrativă, ci o recuperare a demnității creștine.

³ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, EIBMBOR, București, 2010, p. 122.

⁴ Termen consacrat de teologul Anastasios Yannoulatos (Arhiepiscopul Albaniei) și dezvoltat ulterior în mediul teologic românesc de Ion Bria. Vezi *Liturghia după Liturghie. Misiune apostolică și mărturie creștină astăzi*, Editura Athena, București, 1996.

⁵ Pr. Prof. Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 89.

⁶ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Faptele Apostolilor, Omilia XX*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB), vol. 15, traducere de Pr. D. Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1994, p. 234.

Vocația omului în lumina lui Hristos Când aprofundăm viziunea ortodoxă asupra misiunii, descoperim cu entuziasm farmecul acestei chemări. Înțelegem că abia în lumina lui Hristos un om își poate împlini cu adevărat vocația sa. Indiferent de domeniul profesional sau social în care ne desfășurăm activitatea, dacă suntem ancorați în lumina Evangheliei, lucrarea noastră devine o „liturghie socială”, folositoare întregii comunități. Misiunea contemporană trebuie să le redea oamenilor bucuria trăirii după principiile enunțate de Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Romani (capitolul 12), care reprezintă adevărata carte a vieții creștine:

„În iubire frățească, unii pe alții iubiți-vă; în cinste, unii altora dați-vă întâietate. La sârguință, nu pregețați; cu duhul fiți fierbinți; Domnului slujiți. Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători; la rugăciune stăruiți. Faceți-vă părtași la trebuințele sfinților, iubirea de străini urmând. Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc, binecuvântați-i și nu-i blestemați. Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng... Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele” (Romani 12, 10-21).

Dacă aceste îndemnuri devin manifestări firești ale creștinului, atunci el devine, în mod ontologic, un misionar al Bisericii. Sfântul Ioan Gură de Aur sublinia această responsabilitate universală, afirmând că nimic nu este mai străin de un creștin decât lipsa grijii pentru mântuirea aproapelui său⁷.

În acest angrenaj, rolul preotului misionar este unul strategic. Slujind în diversele parohii ale unui protopopiat, acesta are binecuvântata ocazie de a observa „bunele practici” pastorale și aspectele frumoase care pot fi aplicate la scară largă. Această lucrare de armonizare a sufletelor și a comunităților este, după cuvântul Sfântului Grigorie Teologul, o „artă a artelor și știință a științelor”⁸. Cu mult tact și dragoste, preotul misionar caută să prezinte aceste modele și celorlalți confrăți slujitori, pentru ca astfel Biserica să devină un spațiu al bucuriei și al lucrării unitare.

Cea mai frumoasă acțiune în acest sens este structurarea activității laicilor la nivelul protopopiatului. Credincioșii bine organizați, conștienți de „preoția lor împăratească” (1 Petru 2, 9), reprezintă sprijinul de nădejde al preoților parohi. Misiunea nu este un act solitar al clerului, ci o lucrare sinergică a întregului popor al lui Dumnezeu. Acolo unde este comuniune și unitate de scop, acolo este Hristos⁹.

Deși în multe parohii s-au organizat activități misionare valoroase - coruri care înfrumusețează slujbele, activități filantropice sau serate catehetice

⁷ Sfântul Grigorie de Nazianz, *Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont*, în PSB, vol. 22, Editura EIBMBOR, București, 1993, p. 45.

⁸ Sfântul Ignatie Teoforul, *Epistola către Smirneni*, VIII, 2, în PSB, vol. 1, Scrierile Părinților Apostolici, Editura EIBMBOR, București, 1979, p. 182.

⁹ Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, Editura Sophia, București, 2008, pp. 450-465.

- acestea riscă adesea să rămână izolate. Evenimentele organizate la nivelul protopopiatului au rolul de a valorifica și amplifica aceste energii. În calitate de preot misionar, îmi propun crearea unor oportunități care să unească aceste „insule” de spiritualitate.

Un exemplu concret în acest sens este marcarea **Zilei Mondiale a Tineretului** (12 august), prin activități dedicate tinerilor la sediul Protopopiatului Săcele. Această întâlnire va pune bazele unei conlucrări mai ample, oferind preoților ocazia de a-i investi cu încredere pe tineri, pentru ca aceștia să devină mărturisitori activi în parohiile lor. Prin astfel de acțiuni, trecem de la o pastorație statică la una dinamică, adaptată nevoilor noii generații.

Biserica noastră nu urmărește să facă lucrări senzaționale în sensul lumesc al termenului, deoarece știm că „normalul divin” este, în sine, spectaculos. Trăirea firească a credinței, smerenia și iubirea jertfelnică sunt adevăratele minuni care pot schimba lumea. Preotul misionar este cel care favorizează această trăire firească, facilitând drumul credincioșilor spre porțile Raiului. Misiunea rămâne, în definitiv, invitația constantă de a aduce cerul pe pământ prin fiecare gest, cuvânt și slujire.¹⁰

Duhul misionar nu poate fi redus la o simplă strategie de marketing religios sau la o eficiență administrativă. În teologia ortodoxă, misiunea este rezultatul preaplinului vieții duhovnicești. Preotul misionar nu „transmite informații” despre Dumnezeu, ci Îl mărturisește pe Dumnezeu din propria experiență a întâlnirii cu El. Sfântul Serafim de Sarov a lăsat Bisericii o axiomă fundamentală pentru orice lucrare misionară: „Dobândește duhul păcii și mii de oameni se vor mântui în jurul tău”¹¹.

Așadar, succesul misiunii în protopopiat sau în parohie depinde direct de calitatea vieții liturgice și de profunzimea rugăciunii preotului și a comunității. Un preot care „arde” duhovnicește va reuși să mobilizeze laicii nu prin autoritatea funcției, ci prin forța exemplului și prin dragostea care „nu caută ale sale”. Misiunea este, în esență, o formă de jertfă; preotul misionar își asumă neputințele comunității, devine purtător de griji și mângâietor, urmând modelul Arhiereului Hristos. Fără această ancorare în viața mistică a Bisericii, activitățile culturale sau sociale riscă să devină forme fără fond, incapabile să transforme cu adevărat sufletul omului contemporan¹².

Un concept-cheie pe care preotul misionar trebuie să îl implementeze la nivelul protopopiatului este cel al „**Liturghiei după Liturghie**”. Această

¹⁰ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, EIBMBOR, București, 2003, p. 210.

¹¹ Sfântul Serafim de Sarov, *Viața, nevoințele și învățăturile*, Editura Bunavestire, Bacău, 1999, p. 84.

¹² Arhimandritul Sofronie Saharov, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, Editura Accent Print, Suceava, 2015, p. 112.

viziune teologică subliniază faptul că slujirea noastră nu se termină odată cu formula „Cu pace să ieșim!”, ci abia atunci începe testul autenticității credinței noastre. Misiunea înseamnă a duce lumina primită în potirul euharistic în mijlocul problemelor cotidiene ale oamenilor: în spitale, în școli, în casele celor bătrâni și singuri, dar și în dialogul cu tinerii care caută sens într-o lume digitalizată¹³.

În acest sens, activitățile propuse la Săcele, precum Ziua Mondială a Tineretului, reprezintă spații de manifestare a acestei Liturghii extinse. Tinerii nu au nevoie doar de definiții dogmatice, ci de o comunitate în care să se simtă valorizați și în care să vadă Evanghelia pusă în practică. Prin corurile parohiale, prin seratele catehetice și prin acțiunile filantropice coordonate la nivel de protopopiat, Biserica devine o forță vie, prezentă în cetate, capabilă să ofere soluții spirituale la crizele de identitate și de moralitate ale societății actuale. Preotul misionar devine astfel un arhitect al comuniunii, cel care transformă distanțele dintre parohii în punți de solidaritate creștină (9).

Lucrarea dată **„Preoție și duh misionar”** mi-a permis să explorez dimensiunile profunde ale slujirii clericale în contextul provocărilor lumii de astăzi. Am văzut cum, plecând de la o perioadă de restricții și tăcere forțată, Biserica Ortodoxă Română a reușit să își redescopere vocația dinamică, trecând de la o prezență statică la o mărturisire activă și asumată.

Preoția nu este o onoare personală, ci o responsabilitate misionară de o gravitate mântuitoare. Duhul misionar, alimentat de harul Duhului Sfânt și fundamentat pe învățăturile Sfinților Părinți, reprezintă singurul răspuns viabil în fața secularizării. Am subliniat că preotul misionar, prin tactul său pastoral și prin capacitatea de a organiza laicii, are puterea de a revitaliza parohiile, transformându-le din unități administrative în adevărate „familii ale lui Dumnezeu”.¹⁴

Planurile concrete, precum cele dedicate tineretului în Protopopiatul Săcele, demonstrează că teologia ortodoxă nu este o teorie abstractă, ci o viață care se cere împărtășită. Normalitatea divină - despre care aminteam că este adevăratul „spectacol” al credinței - se manifestă atunci când preotul și credincioșii lucrează împreună, într-un singur gând, pentru slava lui Dumnezeu și mântuirea aproapelui.

În definitiv, misiunea este expresia supremă a iubirii. A fi misionar înseamnă a nu accepta ca cineva de lângă tine să rămână în afara iubirii lui Hristos. Prin fiecare Liturghie săvârșită și prin fiecare act de milostenie sau cuvânt de învățătură rostit „cu timp și fără de timp”, preotul misionar

¹³ Anastasios Yannoulatos, *Misiune pe urmele lui Hristos*, Editura Andreiana, Sibiu, 2007, p. 56.

¹⁴ Pr. Prof. Valer Bel, *Misiologia Ortodoxă*, vol. 1, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2007, p. 203.

contribuie la edificarea Împărăției lui Dumnezeu încă de aici, de pe pământ. Misiunea noastră nu se va încheia decât atunci când „Dumnezeu va fi totul în toți” (1 Corinteni 15, 28), iar până atunci, rămânem străjeri ai luminii, purtând cu smerenie și curaj duhul misionar în fiecare colț al lumii în care am fost rânduți să slujim.¹⁵

Bibliografie

1. **Anastasios Yannoulatos**, *Liturghia după Liturghie. Misiune apostolică și mărturie creștină astăzi*, Editura Athena, București, 1996.
2. **Anastasios Yannoulatos**, *Misiune pe urmele lui Hristos*, Editura Andreiana, Sibiu, 2007.
3. **Bel, Pr. Prof. Valer**, *Misiologia Ortodoxă*, vol. 1, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2007.
4. **Bel, Pr. Prof. Valer**, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
5. **Bria, Pr. Prof. Ion**, *Destinul Ortodoxiei*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1989.
6. **Grigorie de Nazianz, Sfântul**, *Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB), vol. 22, Editura EIBMBOR, București, 1993.
7. **Ignatie Teoforul, Sfântul**, *Epistola către Smirneni*, în PSB, vol. 1, *Scrierile Părinților Apostolici*, Editura EIBMBOR, București, 1979.
8. **Ioan Gură de Aur, Sfântul**, *Despre Preoție*, Traducere de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Sophia, București, 2004.
9. **Ioan Gură de Aur, Sfântul**, *Omilii la Faptele Apostolilor*, în PSB, vol. 15, traducere de Pr. D. Fecioru, Editura EIBMBOR, București, 1994.
10. **Larchet, Jean-Claude**, *Biserica, trupul lui Hristos*, vol. 2, Editura Sophia, București, 2014.
11. **Păcurariu, Pr. Prof. Dr. Mircea**, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, Editura Sophia, București, 2008.
12. **Saharov, Arhimandritul Sofronie**, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, Editura Accent Print, Suceava, 2015.
13. **Serafim de Sarov, Sfântul**, *Viața, nevoințele și învățăturile*, Editura Bunavestire, Bacău, 1999.
14. **Stăniloae, Pr. Prof. Dr. Dumitru**, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, EIBMBOR, București, 2003.
15. **Stăniloae, Pr. Prof. Dr. Dumitru**, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, EIBMBOR, București, 2010.

¹⁵ Jean-Claude Larchet, *Biserica, trupul lui Hristos*, vol. 2, Editura Sophia, București, 2014, p. 145